Lietas Nr. A420391112
Lietas arhīva Nr. AA43-0551-16/3

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016. gada 30. maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S. Gintere,
tiesneses I. Amona un L. Konošonoka,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Post-Nevada" (pēc reorganizācijas sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Garkalns") pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Garkalns" tiktu atlīdzināti nodarītie zaudējumi 88 139,51 latu apmērā, kā arī izdevumi par juridiskās palīdzības sniegšanu 1770 latu apmērā, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Garkalns" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014. gada 11. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA „Post-Nevada" ar 2011. gada 26. augusta iesniegumu vērsās Rīgas domē par zaudējumu 88 139,51 latu apmērā un izdevumu par juridiskās palīdzības sniegšanu 1770 latu apmērā atlīdzināšanu, sakarā ar atteikumu izsniegt pašvaldības atļauju spēļu zāles atvēršanai un azartspēļu organizēšanai /adrese/.

Ar Rīgas domes priekšsēdētāja 2011. gada 27. septembra lēmumu Nr. 3671 pieteicējas iesniegums noraidīts, jo uz lēmuma pieņemšanas brīdi nav konstatējams neviens administratīvais akts vai tiesas nolēmums par Rīgas pilsētas izpilddirektora 2006. gada 19. septembra lēmuma Nr. 1-43/RD-06-3390-rd (turpmāk – Atteikums) atzīšanu par prettiesisku.

[2] SIA „Post-Nevada" vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Rīgas domes priekšsēdētāja 2011. gada 27. septembra lēmuma Nr. 3671 atzīšanu par prettiesisku un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, pamatojot šādi.

[2.1] Zaudējumi pieteicējai nodarīti ar Atteikumu, atsakot pieteicējai izsniegt atļauju spēļu zāles atvēršanai.

[2.2] Pieteicēja 2006. gada 17. jūlijā noslēdza telpu nomas līgumu Nr. 06.2006/NL-3 ar SIA „Arka Investīcijas" kā iznomātāju. Ņemot vērā, ka Rīgas dome 2006. gada 29. augusta sēdē ir pieņēmusi lēmumu noraidīt iesniegto lēmuma projektu par atļaujas izsniegšanu, pieteicēja nevarēja bez minētas atļaujas saņemt licenci spēļu zāles atvēršanai, tādējādi telpas nevarēja lietot tiem primāriem mērķiem, kādiem ir tikušas nomātas.

[2.3] SIA „Arka Investīcijas" 2006. gada 30. novembrī cēla prasību pret pieteicēju par nomas maksas piedziņu. Ar tiesas spriedumu ir daļēji apmierināta SIA „Arka Investīcijas" prasība. Starp pieteicēju un SIA „Arka Investīcijas" 2011. gada 11. martā tika noslēgts izlīgums, kas paredzēja, ka pieteicēja samaksās nomas maksas pamatparādu 40 880,07 latus, līgumsodu 40 880,07 latus, kā arī segs tiesas izdevumus 1107,60 latu apmērā, likumiskos procentus 3119,93 latu apmērā, kopā 85 987,67 latus. Pieteicēja juridiskās palīdzības nodrošināšanai izlietojusi 1770 latus.

[2.4] Starp Rīgas domes rīcību un pieteicējai nodarītajiem zaudējumiem pastāv cēloņsakarība, jo nomas līguma noslēgšana ir priekšnoteikums dokumentu iesniegšanai, lai varētu saņemt atļauju spēļu zāles atvēršanai. Nomas līgums tika iesniegts Rīgas domē, līdz ar to domei bija iespējas to izpētīt un arī izvērtēt, vai atteikums varētu nodarīt kaitējumu pieteicējas likumīgajām interesēm. Nepamatotā Atteikuma dēļ pieteicēja nevarēja uzsākt lietot telpas spēļu zāles vajadzībām.

[3] Rakstveida paskaidrojumos pirmās instances tiesai Rīgas dome norādīja, ka pieteikums ir noraidāms. Rīgas dome uzskata, ka zaudējumi pieteicējai ir radušies sakarā ar pieteicējas valdes priekšsēdētāja rīcību, noslēdzot līgumu, kura saistības pieteicēja nevar izpildīt. Slēdzot līgumu, valdes loceklim bija jāapzinās riski, ka atļauju azartspēļu rīkošanai var arī neizsniegt.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2014. gada 11. decembra spriedumu noraidīja SIA „Post-Nevada" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, atlīdzinot pieteicējai zaudējumus un izdevumus par juridisko palīdzību.

Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Latvijas Republikas Satversmes 92. pantā ir paredzētas tiesības nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu. Arī Administratīvā procesa likuma 92. pants ikvienam paredz tiesības prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem, kas viņam nodarīti ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums) 7. panta pirmā daļa noteic, ka mantiskais zaudējums šā likuma izpratnē ir katrs mantiski novērtējams pametums.

Saskaņā ar minētā likuma 6. panta pirmo daļu tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošajām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

[4.2] Tiesa konstatēja, ka ar Atteikumu pieteicējai nav izsniegta atļauja spēļu zāles atvēršanai /adrese/. Ar spēkā stājušos Administratīvās apgabaltiesas 2013. gada 8. marta spriedumu administratīvajā lietā Nr. A42545506 Atteikums ir atzīts par prettiesisku. Līdz ar to tiesa konstatēja formālu pamatu pieteicējas prasījumam par zaudējumu atlīdzinājumu – lēmums, ar kuru ir atteikts izsniegt atļauju spēļu zāles atvēršanai ir atzīts par prettiesisku.

Lietā ir noskaidrojams, vai Rīgas domes prettiesiskais administratīvais akts ir tiešā cēloniskā sakarā pieteikumā norādītajiem zaudējumiem.

Pieteicējas ieskatā zaudējumi viņai ir radušies, jo, atbilstoši tiesību normās noteiktajam regulējumam, lai iesniegtu dokumentus spēļu zāles atvēršanai, bija jānoslēdz telpu nomas līgums ar telpu īpašnieku, ko pieteicēja izdarīja. Vēlāk starp pieteicēju un telpu īpašnieku ir risināts civiltiesisks strīds, un pieteicējai ar tiesas spriedumu piespriests samaksāt telpu iznomātājam nomas maksas pamatparādu, līgumsodu un tiesas izdevumus, kā arī likumiskos procentus 6 % gadā no pamatparāda summas. Pieteicējai kopējie zaudējumi saistībā ar noslēgto telpu nomas līgumu ir 88 139,51 lati.

Kā pierādījumu pieteicēja ir iesniegusi AS „Citadele banka" maksājuma apstiprinājumus, no kuriem ir redzams, ka pieteicēja ir pārskaitījusi naudas summu 60 422,71 latu apmērā SIA „Arka Investīcijas", kā arī 2,18 latus Tiesu administrācijai saistībā ar lietas Nr. C270991056 izskatīšanas izdevumiem (*lietas 104. – 107. lapa*). No pieteicējas konta izraksta redzams, ka pieteicēja ir pārskaitījusi SIA „Arka Investīcijas" naudas summu 25 569,32 latu apmērā (*lietas 110. un 111. lapa*).

[4.3] Pieteicēja 2006. gada 17. jūlijā noslēdza telpu nomas līgumu ar SIA „Arka Investīcijas" par telpu /adrese/, nomu (*lietas 60. – 66. lapa*).

Iesniegumu spēļu zāles atvēršanai pieteicēja pašvaldībā ir iesniegusi 2006. gada 27. jūlijā un sākotnēji pašvaldība bija sagatavojusi lēmuma projektu, ar kuru bija paredzēts atļaut pieteicējai atvērt spēļu zāli /adrese/ (*lietas 108. un 109. lapa*).

2006. gada 19. septembrī Rīgas dome atteica izsniegt pieteicējai atļauju spēļu zāles atvēršanai minētajā adresē.

[4.4] Laikā, kad pieteicēja vērsās pie atbildētājas un lūdza izsniegt atļauju spēļu zāles atvēršanai, Azartspēļu un izložu likuma 42. panta pirmās daļas 2. punkts noteica, ka reizē ar iesniegumu ir jāiesniedz dokumenti (to kopijas), kas apliecina īpašuma tiesības uz telpām, kurās plānots atvērt spēļu zāli, un telpu īpašnieka rakstveida apliecinājumu par piekrišanu atvērt spēļu zāli vai dokumentus (to kopijas), kas pierāda iesniedzēja tiesības lietot telpas vai apliecina iespēju iegūt tiesības lietot telpas, kurās paredzēts atvērt spēļu zāli, kopā ar telpu īpašuma tiesības apliecinošiem dokumentiem (to kopijām). Ja persona, kura parakstījusi dokumentu, kas apliecina iespēju iegūt tiesības lietot telpas, nav telpu īpašnieks, papildus iesniedzams telpu īpašnieka rakstveida apliecinājums par piekrišanu atvērt spēļu zāli šajās telpās.

No tiesību normas gramatiskā teksta redzams, ka iesniegumam par spēļu zāles atvēršanu nav obligāti pievienojams telpu nomas līgums. Pilnīgi pietiekami bija iesniegt apliecinājumu tam, ka pieteicējai būs tiesības lietot telpas, kurās tā bija plānojusi atvērt spēļu zāli. Tas nozīmē, ka no tiesību normām neizrietēja pieteicējas pienākums uzņemties ilglaicīgas saistības un noslēgt telpu nomas līgumu par telpām, kurās tā plānoja atvērt spēļu zāli. Turklāt Azartspēļu un izložu likumā ir ietvertas tiesību normas, kas dod pašvaldībai tiesības neizsniegt atļauju atvērt spēļu zāli. Līdz ar to privātpersona, vēršoties pašvaldībā ar lūgumu izsniegt atļauju spēļu zāles atvēršanai, nevar paredzēt to, kāds būs pašvaldības lēmums.

Tiesa norādīja, ka no piesardzīgas komercprakses viedokļa ir tikai pašsaprotami, ka uzņēmējs neuzņemsies risku un neiesaistīsies ilgtermiņa saistībās ar telpu īpašnieku, uzliekot sev papildus izdevumu slogu, par tādu telpu nomu, kuras vēl nav iespējams izmantot paredzētajam mērķim. Tieši tāpēc tiesību norma ir paredzējusi privātpersonai iespēju iesniegt apliecinājumu tam, ka tai būs iespējams lietot telpas gadījumā, ja atļauja spēļu zāles atvēršanai tiks izsniegta.

[4.5] Administratīvā procesa likuma 96. pants paredz, ka iesniedzējam ir pienākums savu zināšanu un praktisko iespēju robežās darīt visu iespējamo, lai samazinātu savus zaudējumus vai kaitējumu.

Tiesa konstatēja, ka konkrētajā gadījumā pieteicēja kā ilglaicīgs tirgus dalībnieks azartspēļu nozarē (*reģistrēta 1991. gadā un atzīta par vienu no lielākajiem un vecākajiem uzņēmumiem spēļu biznesā Latvijā*), nevarēja nezināt, ka pašvaldībai ir tiesības atteikt atļaujas izsniegšanu. Līdz ar to pieteicēja varēja paredzēt šādu situāciju un neslēgt telpu nomas līgumu, tādā veidā samazinot savus zaudējumus vai vispār izvairoties no to rašanās. Tā kā pieteicēja to nav darījusi, tiesa atzina, ka pieteicēja nav pildījusi tai ar likumu uzlikto pienākumu rīkoties tā, lai samazinātu savus zaudējumus.

Tiesa atzina, ka pieteicējai zaudējumi faktiski ir radušies nevis tāpēc, ka pašvaldības atteikums atļaut atvērt spēļu zāli konkrētajā adresē ir prettiesisks, bet tāpēc, ka pieteicēja pati ir rīkojusies neapdomīgi un pieļāvusi zaudējumu iestāšanos.

Tiesa norādīja, ka konkrētajā gadījumā ir konstatējama ne tikai pieteicējas pašas vaina, bet arī cēloņsakarības trūkums starp prettiesisku administratīvo aktu un pieteicējai nodarītajiem zaudējumiem, jo tiesību normas neuzlika pieteicējai par pienākumu slēgt telpu nomas līgumu ar telpu īpašnieku.

Tiesa uzskatīja, ka izskatāmajā gadījumā nav nozīmes tam, ka sākotnēji Rīgas dome bija sagatavojusi lēmuma projektu, ar kuru spēļu zāles atvēršana bija atļauta, jo jebkurā gadījumā tas nevarēja radīt pieteicējai tiesisko paļāvību, ka gala lēmums būs pieteicējai labvēlīgs. Turklāt telpu nomas līgums ir noslēgts pirms lēmuma projekta sagatavošanas, kas vēl vairāk apstiprina to, ka pieteicējai tiesiskā paļāvība uz viņai labvēlīgu administratīvo aktu nemaz nevarēja izveidoties.

[4.6] Tiesa piekrita pieteicējas viedoklim, ka pieteicējai konkrētajos apstākļos varēja rasties zināma pārliecība par to, ka

viņai spēļu zāles atvēršanas atļauja netiks atteikta. Tomēr, lai rastos tiesiski aizsargājama paļāvība, ir jābūt skaidri izteiktam iestādes apsolījumam, ka tā pieņems pieteicējai labvēlīgu lēmumu.

Tiesa atsaucās uz iepriekš norādīto, ka pieteicēja telpu nomas līgumu bija noslēgusi pirms lēmuma projekta, ar kuru Rīgas dome bija paredzējusi atļaut pieteicējai atvērt spēļu zāli /adrese/ sagatavošanas. Tas nozīmē, ka Rīgas dome pieteicējai nebija izteikusi skaidru apsolījumu izdot tai labvēlīgu administratīvo aktu pirms nomas līguma slēgšanas. Pieteicēja pati izvēlējās dibināt nomas tiesiskās attiecības pirms iesnieguma iesniegšanas iestādē spēļu zāles atļaujas saņemšanai, lai gan tiesību normā tas nav norādīts kā obligāts priekšnoteikums. Tādējādi pieteicēja pati uzņēmās risku, noslēdzot nomas līgumu, kura spēkā stāšanās saskaņā ar tā 3.1. punktu ir tā noslēgšanas brīdis. Pieteicēja pati radīja situāciju, kurā tā nonāca savas komersantam neraksturīgas piesardzības trūkuma dēļ, pārlieku paļaujoties uz pašvaldības rīcību, kura līguma noslēgšanas brīdī vēl nebija skaidri paredzama. Minētā iemesla dēļ pieteicējas paļāvība nav tiesiski aizsargājama un nerada tai tiesības uz zaudējumu atlīdzinājumu no pašvaldības budžeta.

[4.7] Saskaņā ar konstatēto un secināto, tiesa atzina, ka pieteicējas pieteikums par zaudējumu 88 139,51 latu apmērā un izdevumu par juridiskās palīdzības sniegšanu 1770 latu apmērā atlīdzināšanu nav pamatots un ir noraidāms.

[5] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota šādi.

[5.1] Tiesa atsaukusies uz terminu „piesardzīga komercprakse", taču to nav spriedumā iztulkojusi un skaidrojusi. Pieteicējas ieskatā ar terminu „piesardzīga komercprakse" nevar izprast Komerclikuma 169. panta pirmajā daļā minēto pienākumu valdes un padomes loceklim pildīt pienākumus kā krietnam un rūpīgam saimniekam, jo ne lietas Nr. A42545506 ietvaros, ne šajā lietā, ne kādā citā civillietā vai administratīvajā lietā ar spēkā stājušos spriedumu nav konstatēts, ka uzņēmuma īpašniekiem un/vai kreditoriem būtu nodarīts jebkāds zaudējums, šādas prasības nav izvirzītas vai celtas un nav iztiesātas, neeksistē tiesas spriedums, kas varētu būt pamats, lai tiesa atsauktos uz Komerclikuma 169. panta pirmo daļu. Tādējādi tiesa ir izmantojusi argumentu, kas neattiecas uz izskatāmo lietu.

[5.2] Pieteicējas ieskatā tiesa ir nepamatoti iejaukusies līgumu slēgšanas brīvībā un nav pareizi tulkojusi Azartspēļu un izložu likuma 42. panta pirmās daļas 2. punktu, jo tiesa sajaukusi īpašnieka apliecinājumu kā īpašnieka piekrišanu, lai viņam piederošajās telpās tiktu organizētas azartspēles, ar lietošanas tiesību konstituējošo pamatu. Likums paredz azartspēļu organizētājam izmantot vienu no diviem variantiem, nodibinot attiecības ar telpu īpašnieku – slēgt vai nu uzreiz nomas līgumu vai nu parakstīt ar viņu nodomu protokolu vai citu priekšlīgumu. Pieteicēja atsaucas uz Civillikuma 1541. pantā reglamentēto par priekšlīgumu un Civillikuma 1534. pantā – par nodomu protokolu, norādot, ka priekšlīgums ir saistošs pusēm, savukārt nodomu protokols ir nesaistoša nodomu paušana.

No Azartspēļu un izložu likuma 42. panta pirmās daļas 2. punkta pieteicēja secina, ka pašvaldība izskata tikai pusēm saistošus dokumentus, un tas saistīts ar principu, ka pašvaldības atļauja tiek izsniegta tikai konkrētam azartspēļu organizētājam konkrētajā adresē un arī konkrētajās telpās. Likums nepieļauj iespēju izsniegt atļauju tādam azartspēļu organizētājam, kuram nav noslēgts saistošs līgums ar telpu īpašnieku, lai nerastos situācija, ka pašvaldībai tiek iesniegts nesaistošs nodomu protokols, pašvaldība izsniedz atļauju, taču azartspēļu organizētājs neuzsāk telpās uzņēmējdarbību, bet cits azartspēļu organizētājs nevar saņemt pašvaldības atļauju azartspēļu organizēšanai konkrētās telpās, jo uz tām jau ir izsniegta atļauja, kura ir spēkā, nav anulēta, atcelta.

Pieteicējas ieskatā Azartspēļu un izložu likums varētu runāt gan par saistošu, gan par nesaistošu līgumu, tie šā likuma izpratnē ir pilnīgi tiesiski. Izvēles tiesības kāda veida līgumu slēgt pieder tikai un vienīgi azartspēļu organizētājam un telpu īpašniekam, nevis pašvaldībai. Pašvaldība nevar diktēt noteikumus vai pieprasīt dokumentus, kas atbilst pašvaldības izpratnei par dokumentu noformēšanu.

[5.3] Pieteicēja uzsver, ja likumdevējs gribētu, lai azartspēļu organizators iesniegtu pašvaldībai tikai telpu īpašnieka apliecinājumu par iespēju iegūt telpu lietošanas tiesības nākotnē, tad likumdevējs, veicot 2006. gada 8. jūnijā grozījumus Azartspēļu un izložu likumā 42. panta trešajā daļā, kuri tiesas ieskatā ļauj atteikt azartspēļu organizatoram atļaujas izsniegšanu, attiecīgi grozītu arī 42. panta pirmo daļu, nosakot, ka pašvaldībai obligāti iesniedzams tikai telpu īpašnieka apliecinājums jeb cits nesaistošs dokuments. Taču situācija ir pilnīgi pretēja. Puses – azartspēļu organizētājs un telpu īpašnieks – ir noformējušās savas attiecības atbilstoši likuma prasībām un pašvaldībai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 59. pantu ir pienākums tās respektēt, kā arī informācijas iegūšanas stadijā izvērtēt visas iespējamas sekas, kas varētu iestāties iesniedzējam gadījumā, ja pašvaldība atsaka atļaujas izsniegšanu. Ja pašvaldība pieņem iesniedzējam negatīvu lēmumu, šāda rīcībai ir kvalificējama kā izdarīta ļaunā nolūkā, un tādējādi pašvaldība ir uzņēmusies pilnīgi visas sekas, kas izriet no tās prettiesiskās darbības.

Pieņemot, ka no prettiesiskās darbības neizriet nekāds pienākums atlīdzināt zaudējumu cietušajai pusei, tiesa ar šādu secinājumu apgāž juridisku principu *ius ex iniuria non oritur*, jo pašvaldībai tādējādi ir tiesības neatlīdzināt savas rīcības dēļ nodarītos zaudējumus.

[5.4] Pieteicējas ieskatā tiesa nepamatoti atsaukusies uz Administratīvā procesa likuma 96. pantu, jo norma norāda uz iesniedzēja subjektīvām zināšanām un viņa rīcībā esošajām praktiskajām iespējām, attiecīgi runa ir par iesniedzēja subjektīvi uztveramo situāciju.

Iesniedzējs zina, ka jebkurā biznesa segmentā, arī azartspēļu biznesā ir sīva konkurence. Azartspēļu un izložu likuma 41. pantā skaidri noteiktas vietas, kur nevar tikt organizētas azartspēles. Tādējādi starp azartspēļu organizētājiem aktivizējās konkurence, cīņa par vietām, kur varētu organizēt azartspēles. Vienīgais, kas šo konkurenci ierobežoja - finanšu iespēju esamība izdarīt pietiekamus ieguldījumus telpu labiekārtošanā un remontā un iegādāties/izvietot spēļu tehniku. Tieši šādas konkurences apstākļos pieteicēja, ņemot vērā savas subjektīvās zināšanas par situāciju azartspēļu tirgū, kā arī stingri

vadoties no spēkā esošas likumdošanas, ir noslēgusi nomas līgumu ar iznomātāju SIA „Arka Investīcijas", jo tikai nomas līgums, nevis abstrakts un puses nesaistošs priekšlīgums vai nodomu protokols, garantēja pieteicējai tiesības nodarboties ar ieplānoto uzņēmējdarbību konkrētajās telpās. Ir jāņem vērā, ka telpu iznomātājs nebija gatavs parakstīt citus dokumentus, tai skaitā izsniegt apliecinājumu, jo bija cits reāls nomnieks uz šīm telpām. Tiesa, pretēji Administratīvā procesa likuma 103. panta otrajā daļā noteiktajam, nebija noskaidrojusi lietas apstākļus.

[5.5] Nepastāv strīds par to, ka Rīgas dome ir nodarījusi zaudējumus pieteicējai ļaunā nolūkā, jo ir apzināti pieņēmusi prettiesisku administratīvo aktu. Pieteicēja nevarēja zaudējumus novērst, jo Rīgas domes lēmums ir ārpus pieteicējas kontroles. Tādējādi Rīgas dome nevar atsaukties uz atlīdzināmo zaudējumu apmēra jebkādu samazinājumu.

[5.6] Pieteicēja atsaucas uz tiesiskās paļāvības principu, norādot, ka nekas neliecināja, ka Rīgas dome varētu atteikt atļaujas izsniegšanu spēļu zāles atvēršanai.

[6] Rīgas dome rakstveida paskaidrojumā Administratīvajai apgabaltiesai norādīja, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma. Rīgas dome atsaucās uz judikatūrā pausto, ka likumdevējs nav strikti noteicis pašvaldības administratīvā akta saturu, kā arī to, ka tāds attiecīgajos apstākļos ir jāizdod, līdz ar to azartspēļu organizētājam nav pamata uzskatīt, ka nelabvēlīga lēmuma gadījumā pašvaldībai jāatlīdzina izdevumi (*Augstākās tiesas 2014. gada 16. maija spriedums Nr. SKC-37/2014*). Augstākās tiesas judikatūrā ir atzīts, ka izdevumi, kas radušies azartspēļu organizētājam pirms pašvaldības atļaujas saņemšanas, ir azartspēļu organizētāja risks, attīstot šo komercdarbību, un pašvaldībai nav pienākums tos atlīdzināt (*Augstākās tiesas 2014. gada 16. maija spriedums Nr. SKC-37/2014*).

[7] 2016. gada 5. februārī Administratīvajā apgabaltiesā saņemts SIA „Garkalns" (reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/) iesniegums par to, ka ar Uzņēmumu reģistra 2015. gada 15. oktobra lēmumu SIA „Post-Nevada" reorganizācijas rezultātā pievienota SIA „Garkalns" un ar Uzņēmumu reģistra 2015. gada 15. oktobra lēmumu SIA „Post-Nevada" tikusi izslēgta no komercreģistra.

Ar Administratīvās apgabaltiesas 2016. gada 9. februāra lēmumu SIA „Post-Nevada" aizstāta ar SIA „Garkalns" kā pieteicēju administratīvajā lietā Nr. A420391112 saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 33. panta pirmo daļu.

[8] SIA „Garkalns" 2016. gada 18. marta iesniegumā apgabaltiesai norādījusi, ka uztur pieteikumu un apelācijas sūdzību tajos minētajos apjomos, nepiesaka jaunus lūgumus, papildinājumus un pierādījumus, taču vienlaikus izteikusi lūgumu noteikt lietas izskatīšanu tiesas sēdē, lai paustu savu viedokli.

Motīvu daļa

[9] Izvērtējot pieteicējas lūgumu par lietas izskatīšanu tiesas sēdē, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka lietas izskatīšanai mutvārdu procesā nav pamata. Pirmās instances tiesā lieta tika izskatīta mutvārdu procesā, lietas izskatīšanā ir piedalījušies pieteicējas pārstāvji un pauduši pieteicējas viedokli lietā. Lūgumā pieteicēja nav norādījusi, kādi vēl apstākļi, kas nav noskaidroti pirmās instances tiesā, būtu noskaidrojami. Savukārt papildu rakstveida paskaidrojumu sniegšanai apgabaltiesa pieteicējai bija noteikusi konkrētu termiņu. Ievērojot minēto un saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[11] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot Administratīvās rajona tiesas 2014. gada 11. decembra sprieduma motivāciju, atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi izvērtēja lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pamatoti atzina, ka nav pamata izdot pieteicējai labvēlīgu aktu par zaudējumu 88 139,51 latu (125 411,22 *euro*) apmērā un izdevumu par juridiskās palīdzības sniegšanu 1770 latu (2518,48 *euro*) apmērā atlīdzību. Tā kā pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas tā motivācijai, to neatkārtojot.

Ņemot vērā lietas apstākļus un pieteicējas apelācijas sūdzības argumentus, apgabaltiesa papildus norāda turpmāko.

[12] Apgabaltiesa norāda, ka konkrētās lietas ietvaros tā nav tiesīga pārvērtēt apstākļus, kas attiecas uz Atteikuma prettiesiskumu. Tie ir izvērtēti Administratīvās apgabaltiesas 2013. gada 8. marta spriedumā lietā Nr. A42545506, kurā cita starpā atzīts, ka Atteikumā nav ietverts pienācīgs pamatojums, kādā veidā izpaudīsies būtisks valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizskarums gadījumā, ja tiks izdots pieteicējas prasītais labvēlīgais administratīvais akts – atļauja spēļu zāles atvēršanai un azartspēļu organizēšanai /adrese/. Apgabaltiesa konstatēja arī uzklausīšanas pienākuma pārkāpumu.

Konkrētajā gadījumā, izvērtējot pieteicējas prasījumu par zaudējumu, kas pieteicējas ieskatā radušies Atteikuma rezultātā, ir jānoskaidro, vai pieteicējas norādītie zaudējumi vispār varēja rasties tieši šā lēmuma dēļ.

[13] Azartspēļu un izložu likuma 26. panta (*redakcijā kas bija spēkā pieteicējas 2006. gada 27. jūlija iesnieguma iesniegšanas un Atteikuma pieņemšanas laikā*) pirmā daļa noteica, ka kazino, spēļu zāles vai bingo zāles licence dod

tiesības atvērt kazino, spēļu zāli vai bingo zāli licencē norādītajā vietā, un šo licenci izsniedz kapitālsabiedrībām, kuras ir saņēmušas licenci spēļu automātu spēles, ruletes, kāršu un kauliņu spēļu vai bingo organizēšanai (panta pirmā daļa).

Atbilstoši šā panta otrajai daļai, lai saņemtu kazino, spēļu zāles vai bingo zāles licenci, azartspēļu organizētājs iesniedz Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai iesniegumu, kuram pievieno:

1) zemesgrāmatu nodalījuma norakstu, kas apliecina iesniedzēja īpašuma tiesības uz telpām, kurās paredzēts atvērt kazino, spēļu zāli vai bingo zāli, vai dokumentus (to kopijas), kas pierāda viņa tiesības lietot telpas, kurās paredzēts atvērt kazino, spēļu zāli vai bingo zāli, kopā ar attiecīgā zemesgrāmatu nodalījuma norakstu. Ja persona, kura parakstījusi dokumentu, kas pierāda telpu lietošanas tiesības, nav telpu īpašnieks, papildus iesniedzams telpu īpašnieka rakstveida apliecinājums par piekrišanu atvērt kazino, spēļu zāli vai bingo zāli šajās telpās;

2) to ēkas stāvu plānu, kuros paredzēts atvērt kazino, spēļu zāli vai bingo zāli, norādot telpas, kurās tiks organizētas azartspēles;

3) konkrētā kazino, spēļu zāles vai bingo zāles attīstības plānu nākamajam darbības gadam, norādot paredzētos azartspēļu veidus, spēļu galdu un azartspēļu automātu skaitu, darbinieku skaitu, paredzamo ieņēmumu un izdevumu apjomu un sadalījumu;

4) saskaņā ar šo likumu izsniegtu pašvaldības atļauju atvērt kazino, spēļu zāli vai bingo zāli un organizēt attiecīgās azartspēles konkrētajās telpās;

5) informāciju par kazino, spēļu zāles vai bingo zāles vadītāju (administratoru) (..);

6) izziņu, kas apliecina, ka kazino, spēļu zāles vai bingo zāles telpu plānojums un labiekārtojums atbilst to normatīvo aktu prasībām, kuri ir spēkā attiecībā uz sabiedriskajām ēkām un būvēm, ņemot vērā cilvēku skaitu, kādam tās paredzētas.

Azartspēļu un izložu likuma 42. panta pirmajā daļā noteikts, lai saņemtu šā likuma 26. un 27. pantā minēto atļauju atvērt kazino, spēļu zāli, bingo zāli, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietu un organizēt attiecīgās azartspēles konkrētajās telpās, azartspēļu organizētājs iesniedz pašvaldībai iesniegumu, kuram pievieno:

1) azartspēļu organizēšanas licences apliecinātu kopiju;

2) dokumentus (to kopijas), kas apliecina īpašuma tiesības uz telpām, kurās plānots atvērt kazino, spēļu zāli, bingo zāli, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietu, un telpu īpašnieka rakstveida apliecinājumu par piekrišanu atvērt kazino, spēļu zāli, bingo zāli, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietu šajās telpās vai dokumentus (to kopijas), kas pierāda iesniedzēja tiesības lietot telpas vai apliecina iespēju iegūt tiesības lietot telpas, kurās paredzēts atvērt kazino, spēļu zāli, bingo zāli, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietu, kopā ar telpu īpašuma tiesības apliecinošiem dokumentiem (to kopijām). Ja persona, kura parakstījusi dokumentu, kas apliecina iespēju iegūt tiesības lietot telpas, nav telpu īpašnieks, papildus iesniedzams telpu īpašnieka rakstveida apliecinājums par piekrišanu atvērt kazino, spēļu zāli, bingo zāli, totalizatoru vai derību likmju pieņemšanas vietu šajās telpās.

No minētā tiesiskā regulējuma apgabaltiesa secina, ka pašvaldības atļauja spēļu zāles atvēršanai ir viens no dokumentiem, kas jāiesniedz Izložu un azartspēļu inspekcijai, lai tā izsniegtu spēļu zāles licenci. Pašvaldības atļaujas saņemšanai komersantam pašvaldībā jāiesniedz tikai šādi dokumenti: azartspēļu organizēšanas licence, dokuments, kas apliecina komersanta tiesības lietot konkrētas telpas vai iespēju iegūt telpas lietošanā, kā arī telpu īpašnieka piekrišana šādas telpas lietot.

Citi dokumenti, kuri norādīti Azartspēļu un izložu likuma 26. pantā, paredzēti iesniegšanai Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai, kuras kompetencē ir vērtēt šos dokumentus un pieņemt attiecīgu lēmumu. Pašvaldībai lēmuma pieņemšanai par spēļu zāles atvēršanu cita starpā nav nepieciešama izziņa par telpu plānojuma un labiekārtojuma atbilstību normatīvajiem aktiem.

Apgabaltiesa piekrīt pieteicējas argumentam, ka tiktāl, ciktāl tas nepieciešams pašvaldības atļaujas spēļu zāles atvēršanai saņemšanai, izvēles tiesības kāda veida līgumu slēgt ar telpu iznomātāju pieder tikai un vienīgi azartspēļu organizētājam un telpu īpašniekam. Pašvaldībai nav tiesību pieprasīt cita veida dokumentu vai tāda satura dokumentu iesniegšanu, kas nav paredzēti Azartspēļu un izložu likuma 42. panta pirmajā daļā.

Konkrētajā gadījumā neizriet, ka pašvaldība, pieņemot Atteikumu, būtu pieteicējai pieprasījusi normatīvajos aktos neparedzētus dokumentus. Līdz ar to nav pamata secināt, ka ar Atteikumu pieteicējai varēja tikt radīti zaudējumi, kas saistīti ar Azartspēļu un izložu likuma 42. panta pirmajā daļā norādīto dokumentu iegūšanu vai formalitāšu nokārtošanu.

Vienlaikus norādāms, ka izskatāmajā gadījumā nav zināms, kāda satura lēmumu būtu pieņēmusi Izložu un azartspēļu inspekcija, izvērtējot pieteicējas iesniegumu un iesniegtos dokumentus, tostrap pozitīvu atbildētājas lēmumu, atļaujas iegūšanai.

[14] Pieteicēja prasījumu par zaudējumu atlīdzinājumu saista ar zaudējumiem, kas radušies saistībā ar izbeigto līgumu par neapdzīvojamo telpu nomu /adrese/.

Lietas materiāliem pievienota Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2009. gada 3. jūnija sprieduma lietā Nr. C27099106 noraksta kopija un Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011. gada 26. janvāra sprieduma noraksta kopija (*lietas 44. – 54. lapa*). No minētajiem tiesu spriedumiem secināms, ka SIA „ARKA Investīcijas" bija vērsusies tiesā ar prasību par saistību izpildi un parāda piedziņu no SIA „Post-Nevada" saistībā ar 2006. gada 17. jūlijā starp SIA „ARKA Investīcijas" kā iznomātāju un SIA „Post-Nevada" kā nomnieku noslēgto neapdzīvojamo telpu nomas līgumu Nr. 06.2006/NL-3 par telpām /adrese/. Kasācijas instances tiesa ir atstājusi negrozītu Rīgas apgabaltiesas spriedumu, ar kuru minētais nomas līgums izbeigts ar 2007. gada 1. martu un no SIA „Post-Nevada" par labu SIA „ARKA Investīcijas" piedzīts nomas maksas pamatparāds, līgumsods un tiesas izdevumi, kā arī par labu valstij ar lietas vešanu

saistītie izdevumi.

Rīgas apgabaltiesa, izvērtējot nomas līgumu, sprieduma motīvu daļā cita starpā konstatējusi, ka atbilstoši nomas līguma 1.3. punktam nomātās telpas tika nodotas nomniekam spēļu zāles un kafejnīcas vajadzībām, proti, nomnieks telpas varēja izmantot vienlaicīgi gan spēļu zāles, gan kafejnīcas vajadzībām. Tāpat apgabaltiesa konsatējusi, ka SIA „Post-Nevada" paredzēja iespēju, ka telpās izvietotā kafejnīca darbosies neatkarīgi no spēļu zāles, uz ko norāda nomas līguma 11.1. punkts, kurā iznomātājs devis piekrišanu daļu no telpām nodot apakšnomā bāra/kafejnīcas ierīkošanai un darbības nodrošināšanai. Līdz ar to Rīgas apgabaltiesa, atsaucoties uz Civillikuma 2113. panta noteikumiem par nomas līguma priekšmetu un balstoties uz konstatētajiem apstākļiem, secināja, pirmkārt, ka starp pusēm noslēgtais līgums paredzēja nedzīvojamo telpu nomu, nevis iznomātājam piederošo telpu pielāgošanu kādas konkrētas komercdarbības veikšanai; otrkārt, ka līguma priekšmets nebija nomnieka apņemšanās ierīkot iznomātājam piederošajās telpās spēļu zāli, tādējādi padarot līguma izpildi atkarīgu no pašvaldības lēmuma, ja līguma par spēļu zāles ierīkošanu izpildes priekšnosacījums būtu pašvaldības atļaujas saņemšanai.

No minēto tiesas spriedumu argumentācijas Administratīvā apgabaltiesa secina, ka 2006. gada 17. jūlijā starp SIA „ARKA Investīcijas" un SIA „Post-Nevada" noslēgtais neapdzīvojamo telpu nomas līgums Nr. 06.2006/NL-3 bija par konkrētu nedzīvojamo telpu /adrese/ nomu un tajā pieteicējai nebija ietverti nekādi ierobežojumi attiecībā uz telpu lietošanu, proti, pieteicēja nomātās telpas varēja izmantot gan kafejnīcas, gan azartspēļu zāles, gan cita komercdarbības veida vajadzībām. Konstatējams, ka nerealizējās pieteicējas nodoms par azartspēļu zāles ierīkošanu nomātajās telpās, jo pašvaldība nedeva atļauju pieteicējai spēļu zāles atvēršanai, taču pieteicēja lietā nav iesniegusi nekādus pierādījumus tam, ka nomātās telpas nebija iespējams izmantot citām (tostarp nomas līgumā paredzētām) vajadzībām.

Apgabaltiesa uzskata, ka konstatētajos faktiskajos apstākļos nav pamata secināt, ka zaudējumi, kas pieteicējai radušies neapdzīvojamo telpu nomas līguma Nr. 06.2006/NL-3 izbeigšanas rezultātā, būtu cēloniskā sakarā ar Atteikumu, kā to paredz Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 6. panta pirmā daļa. Proti, nav konstatējama objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām. Atteikums nebija un nevarēja būt galvenais faktors, kura rezultātā pieteicējai iestājās sekas, kas saistītas ar nedzīvojamo telpu nomas līguma nosacījumu izpildi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309. pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Garkalns" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Garkalns" tiktu atlīdzināti nodarītie zaudējumi 88 139,51 latu (125 411,22 *euro*) apmērā, kā arī izdevumi par juridiskās palīdzības sniegšanu 1770 latu (2518,48 *euro*) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente (personīgais paraksts) S. Gintere

Tiesneses (personīgais paraksts) I. Amona

(personīgais paraksts) L. Konošonoka